

УДК 378:159.923

*Наталія Головач, аспірант кафедри теорії та методики професійної освіти,
старший викладач кафедри управління персоналом та економіки праці
Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ*

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ АДАПТАЦІЄЮ СТУДЕНТІВ ПРОТЯГОМ УСЬОГО ПЕРІОДУ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У статті розглянуті проблеми професійної адаптації студентів на різних етапах навчання у вищому навчальному закладі. Враховуються особливості кожного періоду професійної адаптації студентів. Визначено основні шляхи вирішення проблем професійної адаптації студентів протягом всього періоду навчання, що сприятиме вдосконаленню управління навчальним процесом, підвищить фаховий рівень випускників та забезпечить їх ефективну реалізацію на ринку праці. Автор пропонує якісно нове вирішення проблеми створення педагогічних умов успішної професійної адаптації студентів у вищому навчальному закладі.

***Ключові слова:** професійна адаптація студентів, спрямованість особистості, управління професійною адаптацією, організація навчального процесу, вищий навчальний заклад.*

Лит. 8.

*Наталія Головач, аспірант кафедри теорії та методики професійного освіти,
старший викладач кафедри управління персоналом та економіки праці
Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ*

УПРАВЛЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ АДАПТАЦИЕЙ СТУДЕНТОВ В ТЕЧЕНИИ ВСЕГО ПЕРИОДА ОБУЧЕНИЯ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ

В статье рассмотрены проблемы профессиональной адаптации студентов на разных этапах обучения в высшем учебном заведении. Учитываются особенности каждого периода профессиональной адаптации студентов. Определены основные пути решения проблем профессиональной адаптации студентов в течение всего периода обучения, которая будет способствовать совершенствованию управления учебным процессом, повысит профессиональный уровень выпускников и обеспечит их эффективную реализацию на рынке труда. Автор предлагает качественно новое решение проблемы создания педагогических условий успешной профессиональной адаптации студентов в высшем учебном заведении.

***Ключевые слова:** профессиональная адаптация студентов, направленность личности, управления профессиональной адаптацией, организация учебного процесса, высшее учебное заведение.*

*Nataliya Holovach, Postgraduate student of the Theory and Methodology of Professional Education
Department, Senior Lecturer of the Personnel Management and Labour Economics Department
Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv*

THE MANAGEMENT OF STUDENTS' PROFESSIONAL ADAPTATION DURING THE PERIOD OF STUDYING AT THE HIGHER EDUCATION ESTABLISHMENT

The article illuminates the problems of student's professional adaptation on the different stages of studying at institution of higher education. The features of each period of professional students' adaptation are taken into account. The basic approaches to the solving of the problem of students' professional adaptation during the educational period were determined. That will accelerate the educational process, increase the professional level of graduates' knowledge and ensure their effective implementation in the labor market. The author offers the qualitatively new solution of the problem of formation of pedagogical conditions for the successful professional adaptation of students at the institution of higher educational.

***Keywords:** the professional adaptation of students, orientation of the individual, management of professional adaptation, an organization of educational process, higher education establishment.*

Постановка проблеми. Професійна адаптація студентів у вищому навчальному закладі є важливою складовою в системі навчальної діяльності. Процес професійної адаптації надзвичайно динамічний і його успіх багато в чому залежить

не тільки від особистості студента, а й від стану освітнього середовища.

Аналіз основних досліджень. В сучасній науці проведено чимало досліджень, присвячених проблемі адаптації студентів до умов навчання у ВНЗ, зокрема, це наукові праці: Т. Буяльської [1],

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ АДАПТАЦІЄЮ СТУДЕНТІВ ПРОТЯГОМ УСЬОГО ПЕРІОДУ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

О. Галуса [3], М. Кравцової [7], Д. Коваленко [6], В. Лобунця [7], М. Прищак [1] та ін.). В Україні окремі аспекти проблеми розроблялись в рамках психофізіології, загальної психології, соціальної психології, педагогіки (С. Ворожбит [2], Т. Каткова [4], Н. Кошелева [5] та ін.). Педагогічні аспекти дослідження соціально-психологічної взаємодії особистості і суспільства, пошуки дієвих методів впливу на процес адаптації студентів розглядаються також в роботі зарубіжного вченого Х. Хартмана [8]. Однак аналіз педагогічної та соціально-психологічної літератури засвідчує, що найбільша увага науковців зосереджена на проблемі адаптації студентів-першокурсників до навчання в закладі. Водночас проблема професійної адаптації студентів протягом всього періоду навчання недостатньо досліджена, та вимагає розробки педагогічних моделей управління професійною адаптацією студентів всіх курсів ВНЗ.

Адаптація до майбутньої професійної діяльності завжди була непростим завданням, як для закладів вищої освіти, так і практики відносин підприємств і організацій з молодими фахівцями. Отримання навичок практичної діяльності в період навчання без відволікання від засвоєння навчального курсу (останнє має сьогодні місце, коли студенти більше зайняті зароблянням грошей, ніж навчанням) є актуальним завданням.

Метою статті є визначення проблем та розробка заходів для удосконалення процесу управління професійною адаптацією студентів протягом усього періоду навчання у вищому навчальному закладі.

Виклад основного матеріалу. Професійна адаптація студентів полягає в активному освоєнні професії, її тонкощів, специфіки, необхідних трудових навичок, прийомів, способів діяльності. Складність професійної адаптації залежить від змісту та широти професійної діяльності, інтересу до неї, впливу професійного середовища, індивідуально-психологічних рис людини.

Управління професійною адаптацією як процес охоплює тривалий період розвитку особистості молодого фахівця – від початку навчання у навчальному закладі до реалізації його навичок і умінь в умовах конкретного підприємства, виробничого процесу.

Формування професійно значущих якостей майбутніх фахівців у процесі фахової підготовки посилює увагу до проблем професійної адаптації особистості на різних стадіях: професійної орієнтації та вибору професії абітурієнтами, професійного навчання та набуття професійних навичок студентами під час проходження практики (практичного оволодіння професією фахівця-

початківця). Важливою складовою загального процесу професійної адаптації особистості є успішне набуття нею необхідних професійних знань, умінь та навичок під час навчання у ВНЗ.

В процесі професійної адаптації особистості необхідно виділити три періоди: а) попередній – період перебування абітурієнтом і зарахування до ВНЗ; б) загальнонаукова адаптація – адаптація до навчального процесу в цілому; в) безпосередня адаптація до майбутньої професії (старші курси) – опанування фахових дисциплін, виробнича практика, переддипломна та науково-дослідна практика [5, 32].

Кожний період професійної адаптації особистості в умовах ВНЗ має свої особливості. Увага вчених до професійної адаптації як фізіологічного, соціального, діяльнісного, міжособистісного, психологічного явища не випадкова, тому що управління процесом включення індивіда в нове соціальне середовище можливе лише у тому випадку, коли пізнана сутність цього процесу, особливості його проходження відбуваються в різних умовах.

Поняття професійної адаптації багатостороннє. Ми дотримуємося тієї точки зору, що професійна адаптація визначається як процес входження особистості в сукупність ролей і форм професійної діяльності.

Першою важливою умовою успішної професійної адаптації студентів є мотивація їхнього вибору ВНЗ і спеціальності: при виборі ВНЗ і конкретної спеціальності навчання молодь в основному керується раціональними мотивами, особистим інтересом до спеціальності, її престижністю і перспективами наступного працевлаштування. Особливо складно, повільно і не завжди успішно проходить процес адаптації у студентів, які обрали спеціальність навчання вимушено, керуючись легкістю вступу та іншими причинами. Розповсюджена проблема професійної адаптації студентів – більшість з них не мають чітких уявлень про затребуваність фахівців обраної спеціальності на ринку праці і про місце можливого працевлаштування.

Задоволеність професією як інтегрований показник, який відображає ставлення суб'єкта до обраної професії, цілком необхідний і надзвичайно важливий критерій професійної адаптації. Низька задоволеність професією у більшості випадків стає причиною плинності кадрів у майбутньому, вона призводить до негативних економічних наслідків.

Формування професійної компетентності студентів потрібно починати з першого курсу ВНЗ, попередньо визначивши рівень сформованості внутрішніх факторів, що

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ АДАПТАЦІЄЮ СТУДЕНТІВ ПРОТЯГОМ УСЬОГО ПЕРІОДУ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

детермінують професійний ріст. Для полегшення процесу професійної адаптації на цьому етапі застосовуються достатньо різноманітні шляхи і форми надання допомоги першокурсникам. До початку занять, а також у перші дні навчання у ВНЗ особлива увага повинна приділятися виховній роботі з новачками. Бесіди зі студентами можуть проводити декани, куратори груп, студенти-відмінники, члени наукових студентських гуртків, керівники гуртків творчої самодіяльності. Ці бесіди допомагають першокурсникам ознайомитися зі структурою ВНЗ, кафедрами і лабораторіями, навчальним планом, досвідом самостійної роботи студентів-відмінників. Маючи пізнавальне значення, бесіди дають відомий психологічний ефект: створюється атмосфера доброзичливості, першокурсники швидко включаються в життя колективу ВНЗ. Цьому сприяє встановлення особистісного контакту професорсько-викладацького складу зі студентами нового прийому.

Дослідження професійної спрямованості та виявлення професійно значущих якостей студентів, а також проблем професійної адаптації вимагає розробки критерію ефективності педагогічних впливів, спрямованих на активізацію адаптаційного періоду. Нам представляється, що одним з показників може бути суб'єктивна задоволеність навчанням студентів за визначенням фахом.

Необхідно вже з перших днів перебування студентів у ВНЗ навчати їх раціональної організації розумової праці. У ряді ВНЗ країни з цією метою читаються спецкурси, організовуються практикуми, факультативи з методики самостійної роботи студента. На допомогу першокурсникам випущено методичні рекомендації з організації самостійної роботи та самовиховання.

Отже, необхідно створити креативне освітнє середовище, що характеризується управлінням навчальною діяльністю, до складу якої зараховуються логічні та евристичні засоби пізнання, репродуктивні та творчі методи пізнання. Багатофакторність умов, від яких залежить успішність навчання обумовлює необхідність залучення прогресивних нових методів та технологій.

Створення професійно-креативного середовища передбачає предметно-просторову організацію середовища, в якому є обладнання педагогічного процесу, устаткування, передбачено використання засобів масової інформації, комп'ютерів, Інтернету, електронних підручників, відео-програм тощо. Використання цих засобів в навчальному процесі забезпечуватиме взаємодію

між студентами і викладачами, сприятиме організації сумісної діяльності. Це спрямуватиме студентів на кінцевий результат, виховуватиме відповідальність за досягнутий результат, формуватиме самостійність, вміння орієнтуватися в інформаційному просторі, критично оцінювати та використовувати інформацію.

Головною проблемою є те, що студенти не мають достатнього уявлення, або не достатньо розуміють майбутню свою професію. В короткому курсі викладання дисципліни "Вступ до спеціальності", не розкриваються всі ті професії, якими може володіти майбутній фахівець. Студенти-першокурсники не розуміють якими компетенціями вони мають володіти, а також не знайомі з новими професіями обраної спеціальності, що затребувані на ринку праці.

У процесі навчання на першому курсі студенти теоретично знайомляться з деякими можливостями роботи за спеціальністю, основними напрямками трудової діяльності та основними майбутніми посадами. На жаль, цього недостатньо для розуміння студентами майбутньої професії за обраною спеціальністю. Тут необхідно створити умови для ефективної професійної адаптації студентів, виховання інтересу, що посилюватиме мотивацію до навчання.

На нашу думку, оптимальним шляхом полегшення професійної адаптації студентів першого курсу є організація та проведення навчальної практики, мета якої спрямована на розуміння майбутньої професії. Завданнями навчальної практики мають бути не тільки закріплення теоретичних знань студентів, а й набуття практичних навичок і вмінь відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики обраної спеціальності.

Навчальна практика має обов'язково передбачати екскурсії на підприємства, організації, проведення семінарів-тренінгів з практикуючими фахівцями відповідних напрямків, що дозволить сформулювати уявлення про зміст професійної діяльності, підвищить мотивацію до навчання та формування професійно необхідних компетенцій, посилить практичну та професійно-орієнтовану спрямованість навчально-виховного процесу. Також доцільно більш широко використовувати ситуаційні практичні завдання, що вирішуються в організаціях під час проходження практики.

Навчальні екскурсії повинні організовуватися з метою формування у студентів інтересу до вивченого матеріалу та закладати основи для розширення професійних знань у майбутньому, розвитку аналітичного мислення. При виборі об'єктів для проведення екскурсій слід

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ АДАПТАЦІЄЮ СТУДЕНТІВ ПРОТЯГОМ УСЬОГО ПЕРІОДУ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

враховувати виявлені у студентів професійно значущі якості майбутнього фахівця.

З метою підвищення зацікавленості першокурсників екскурсією, сприяння розвитку в них ініціативи та самостійності можна запропонувати індивідуальні та групові завдання щодо вивчення окремих об'єктів, складання та вирішення задач на основі зібраного статистичного матеріалу, підготовку звітних матеріалів з використанням методів групування, порівняння, узагальнення даних.

Проведення навчальної практики у студентів другого курсу має бути спрямоване на розвиток пізнавальної діяльності студентів, залучення їх до пошукової роботи, поглиблення та систематизації знань, умінь і навичок, усвідомлення практичної складової певних окремих навчальних курсів, формування міжпредметних зв'язків тощо.

Години, відведені на навчальну практику, можна використовувати для реалізації практичної частини навчальних програм дисциплін навчального плану, зокрема проведення комплексних практикумів.

Це дасть можливість першокурсникам використовувати набуті знання й уміння для пошуку вирішення проблем у змінній ситуації, бачити нові можливості застосування знань, підвищити вмотивованість навчання, розвинути навички самостійної роботи. Вважаємо, що такі види навчальної діяльності мають оцінюватися обов'язково.

На другому-третьому курсі пропонуємо модель інноваційного навчання, яка базується на уявленні та сприйнятті того, що навчання реалізується як спільна діяльність студентів і викладача у формі діалогу, міжособистісних взаємодій та інтенсивного поглибленого опрацювання матеріалу навчальних дисциплін.

Мислення інноваційно-орієнтованих учасників має базуватися на таких ключових орієнтирах:

- особистісне включення всіх учасників навчання;
- викладач-партнер у навчальній діяльності;
- студент має переживати навчальний процес як його активний учасник з перенесенням знань, критичним мисленням, аргументацією тощо.

На нашу думку, постійно мінливі вимоги ринку до професійної компетентності майбутнього фахівця ставлять завдання перед кожним викладачем формувати у студентів: прагнення до неперервної самоосвіти, здатності постійно оновлювати здобуті наукові знання, вміння швидко адаптуватися до змін та корегувати професійну діяльність.

Пошук оптимальних шляхів удосконалення дидактичної системи організації навчального

процесу в ВНЗ має реалізуватися через систематичне професійне самовдосконалення діяльності кожного викладача. З цією метою пропонуємо організувати проведення постійно діючих науково-методичних семінарів з актуальних методологічних проблем, наприклад: "Новітні технології навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи", зорієнтований на:

- активізацію пізнавальної діяльності студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання;
- новітні підходи до проведення лекцій як основної форми занять у ВНЗ;

- новітні форми і методи формування професійної компетентності студентів у процесі проведення практичних і семінарських занять;
- інтерактивні технології навчального процесу.

З метою полегшення професійної адаптації студентів на третьому курсі навчання необхідно оптимізувати навчально-виробничу практику.

Під час проходження навчально-виробничої практики студенти повинні навчитися використовувати свої теоретичні знання вивчених дисциплін для вирішення конкретних проблем і завдань наукового і виробничого характеру; навчитися працювати і приймати самостійні рішення в умовах максимально наближених до реальної виробничої діяльності; розвинути навички організаційної діяльності в експедиційних і лабораторних умовах.

На четвертому курсі вивчаються переважно фундаментальні дисципліни циклу професійної підготовки, і вже до п'ятого курсу мають бути сформовані професійно значущі якості майбутнього фахівця.

На нашу думку, на цьому етапі професійно значущі якості майбутнього фахівця найкраще формуватимуться завдяки тренінгам, які мають проводити не тільки викладачі всіх випускаючих кафедр ВНЗ, а й практикуючі спеціалісти обраного фаху. Тренінги забезпечуватимуть формування не тільки предметних компетенцій (знань, умінь, ставлення та навичок з конкретного напрямку освіти), але й відповідного набору професійно значущих якостей майбутнього фахівця.

Результати проведених досліджень специфіки підготовки майбутніх фахівців дають змогу констатувати, що в реальному навчальному процесі ВНЗ формування готовності майбутніх фахівців до проектування фахових дій не здійснюється взагалі або має стихійний характер; більшість викладачів ВНЗ недостатньо підготовлені до системної розробки проектно-орієнтованих фахових завдань на матеріалі дисциплін, які вони викладають; зміст навчання

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ АДАПТАЦІЄЮ СТУДЕНТІВ ПРОТЯГОМ УСЬОГО ПЕРІОДУ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

здебільшого орієнтований на вивчення теоретичних проблем без визначення їх місця та способів розв'язання в практичній діяльності фахівця конкретної спеціалізації та кваліфікації; переважають традиційні репродуктивні форми навчальної роботи. Водночас у наукових та навчально-методичних розробках, присвячених різним аспектам фахової підготовки студентів у ВНЗ, відсутня теоретична модель інтегральної готовності майбутніх фахівців до проектування фахової діяльності та системна науково обґрунтована концепція її практичної реалізації в навчальному процесі. З урахуванням зазначених недоліків пропонуємо наступну теоретичну модель, що є базою для створення концепції організації навчання майбутніх фахівців основам проектування фахової діяльності. Модель інтегральної готовності майбутніх фахівців до проектування фахової діяльності містить такі взаємопов'язані структурні компоненти, як:

а) спрямованість особистості майбутнього фахівця на проектування фахової діяльності (психологічний аспект);

б) когнітивно-діяльнісна готовність до особистого засвоєння змісту фахової діяльності за допомогою проектування (практичний аспект);

в) готовність майбутнього фахівця до саморозвитку (проекування).

На нашу думку, найбільш ефективними методами і засобами формування інтегральної готовності до проектування фахової діяльності є:

а) використання спеціально розроблених (або існуючих, модифікованих з урахуванням цілей дослідження) анкет і тестових методик фахової спрямованості, ділових ігор, ситуаційного моделювання, “мозкового штурму”, проблемних (нестандартних або таких, що мають високий рівень складності) фахових завдань, розв'язання яких можливе засобами проектування;

б) системне використання на практичних заняттях з різних дисциплін матеріалів “Банку фахових проектних завдань”, розробленого зусиллями викладачів ВНЗ;

в) створення студентами найрізноманітніших за тематикою (але професійно орієнтованих) творів-роздумів, творів-аналізів, есе проектного характеру, самостійних розробок і презентацій міні-проектів у робочих малих групах (наприклад, проектні завдання “Зміст професії” (розробка складу функцій майбутнього фахівця), “Фахівець на ринку праці”; розробка матеріалів для участі у ділових іграх “Працевлаштування на первинну посаду”, “Розробка проекту індивідуальної кар'єри” тощо;

г) проектування професіограм, кар'єрограм, життєвих та фахових стратегій; розробка моделей

(професійної діяльності майбутнього фахівця, елементів планування професійної кар'єри, прийняття особистісного кар'єрного рішення тощо), планів і програм (програми самооцінювання власного фахового рівня, визначення особистісно значущих фахових цілей; стратегічний план самовдосконалення тощо), створення й зіставлення особистісно-професійного автопортрету та особистісно-професійних характеристик тощо.

На нашу думку, реалізація запропонованих вище заходів проектування фахової діяльності сприятиме професійній адаптації і підвищить ефективність їх фахової підготовки.

Висновок. Запропоноване якісно нове вирішення проблеми адаптації майбутніх фахівців до професійної діяльності в процесі їхньої професійної підготовки у ВНЗ: посилить практичну спрямованість навчання, забезпечить орієнтацію не тільки на професійну, але й особистісну складову, що дозволить випускнику адаптуватися до змін у сфері трудових відносин, в міру необхідності виявляти ініціативу, гнучкість, самоудосконалюватися та ін. При цьому особливого значення набуває загальнокультурна підготовка фахівця, формування гуманності особистості, як основи її всебічного розвитку, становлення її громадянської позиції, здатності до відповідальних дій, співробітництва з іншими людьми, що, нарешті, приведе до інтеграції суспільства. У такий спосіб в основному буде забезпечений високий адаптаційний потенціал випускників ВНЗ України. Водночас ці результати не вичерпують усієї повноти розв'язання проблеми професійної адаптації студентів вищої школи. Полегшити ситуацію на ринку праці до деякої міри також зможуть нові підходи до формування цільового замовлення від організацій на фахівців з вищою освітою. Відповідно вищим навчальним закладам необхідно враховувати бачення організацій – можливість забезпечити баланс замовлення держави, регіонів, окремих галузей і попит населення.

1. Буяльська Т.Б., Прищак М.Д. *Теоретичні аспекти адаптації студентів I курсу до навчання у ВНЗ / Матеріали IX міжнародної науково-практичної конференції “Гуманізм та освіта” (м. Вінниця, Вінницький національний технічний університет (ВНТУ), 10 – 12 червня 2008 року).* – Вінниця: Вид-во ВНТУ. – 2008.

2. Ворожбит С. *Проблеми загальної та навчальної адаптації студентів // Український центр політичного менеджменту. Соціальна психологія.* – №4 (24), 2007.

3. Галус О.М. *Професійна адаптація студентів в умовах ступеневого ВНЗ: монографія / Галус*

ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛОНТЕРІВ КОРПУСУ МИРУ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Олександр Мар'янович. – Хмельницький: ХГПА, 2007. – 473 с.

4. Каткова Т.І. Соціально-професійна адаптація студентів вищих навчальних закладів економічного профілю. – Запоріжжя: Прем'єр, 2004. – С. 136.

5. Кошелева Н.Г. Формування готовності майбутніх економістів до проектування фахової діяльності. – Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2010. – 9 с.

6. Лобунець В.І., Коваленко Д.В. Науково-методичні засади аналізу академічної успішності студентів // Зб. наук. праць: Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – Х.: УППА, 2006. – № 14 – 15. – С. 281 – 288.

7. Лобунець В.І., Кравцова М.К. та ін. Методика аналізу академічної успішності студентів / За заг. ред. Лобунець В.І., Кравцова М.К., Резніченко М.К., Тарасенко А.І. – Харків: УППА, 2007. – 19 с.

8. Hartmann H. Ego psychology and the Problem of adaptation. N-Y, 1958. – С. 2 – 32.

Стаття надійшла до редакції 23.08.2016

УДК 364 – 322:061.1:37.016:81'243

Ярослав Слущкий, аспірант кафедри педагогіки вищої школи
ДВНЗ “Донбаський державний педагогічний університет”

ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛОНТЕРІВ КОРПУСУ МИРУ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

У статті розглянуто діяльність волонтерів Корпусу миру у навчальних закладах України, яка регулюється програмою “Світові мудрі школи”. Обґрунтовано необхідність використання волонтерів Корпусу миру у якості представників іноземного середовища у процесі навчання іноземної мови у навчальних закладах. Розглянуто три плани-конспекти уроків, які пропонуються для проведення волонтерам Корпусу миру. Виділено притаманні кожному плану-конспекту особливості. Зазначено щодо необхідності запозичення досвіду американських добровольців.

Ключові слова: волонтерство, носій іноземної мови, план-конспект уроку, практичне засвоєння мови, перемикаюча увага.

Лит. 7.

Ярослав Слущкий, аспірант кафедри педагогіки вищої школи
ГВУЗ “Донбасский государственный педагогический университет”

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ВОЛОНТЕРОВ КОРПУСА МИРА В УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ УКРАИНЫ

В статье рассмотрена деятельность волонтеров Корпуса мира в учебных заведениях Украины, которая регулируется программой “Мировые мудрые школы”. Обоснована необходимость использования волонтеров Корпуса мира в качестве представителей иноязычной среды в процессе обучения иностранному языку в учебных заведениях. Рассмотрены три плана-конспекта уроков, которые предлагаются для проведения волонтерам Корпуса мира. Выделены присущие каждому плану-конспекту особенности. Указано о необходимости заимствования опыта американских добровольцев.

Ключевые слова: волонтерство, носитель иностранного языка, план-конспект урока, практическое усвоение языка, переключения внимания.

Yaroslav Slutskiy, Postgraduate student of the Pedagogics of Higher School Department
State Higher Educational Institution “Donbass State Pedagogical University”

THE PEDAGOGICAL ACTIVITIES OF THE VOLUNTEERS OF PEACE CORPS IN THE UKRAINIAN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The article discusses the volunteers' activities of Peace Corps in the Ukrainian educational institutions, which is governed by the World Wise Schools program. The necessity of using the volunteers of Peace Corps as foreign environment representatives in the process of foreign language learning at schools is grounded. The article deals with three lesson plan outline, which are offered for conducting by the volunteers of Peace Corps. The features of lesson plan outline are highlighted.

Keywords: volunteering, the native language speaker, a lesson plan outline, practical language acquisition, switching the attention.

Постановка проблеми. Сучасні зміни соціокультурного характеру вимагають пристосовуватись до нових реалій та отримувати нові знання та навички від представників інших країн. Україна з 1991 року є одним з пунктів діяльності волонтерів Корпусу